

ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3
DESIRABLE LEADERSHIP FOR THE ADMINISTRATORS IN NONG-HAN DISTRICT
UNDER THE OFFICE UDON THANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 3

พรสุดา สิทธิพรหม¹, อมรทิพย์ เจริญผล²

PORNSUDA SITTIPOM¹, AMORNTHIP CHAREONPHON²

Received: November 30, 2022 Revised: December 21, 2022 Accepted: February 27, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ และเปรียบเทียบภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 244 คน จาก 68 โรงเรียน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 และความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผู้วิจัยพบผลดังนี้ 1. ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านมุ่งความสำเร็จ และด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ 2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มี เพศและประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ความคิดเห็น, ผู้บริหาร, ครู

¹ สาขาวิชาการบริหารศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร / Educational Administration Education Program Ratchathani University, Udonthani Campus

อีเมลผู้ติดต่อ: surimat2538@gmail.com

ABSTRACT

The purpose of this research was to study desirable leadership. Moreover, to compare the desirable leadership of school administrators in Nong Han District Schools Under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area, three were classified by gender, work experience, and education level. The sample group consisted of school administrators and teachers in Nong Han District Schools. Under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area 3, in the academic year 2021, 244 students from 68 schools were obtained by simple random sampling. The tool used was a 5-level estimation scale questionnaire with an IOC between 0.67 and 1.00, and the questionnaire's confidence was 0.89. The statistics used in the data analysis are percentage, mean, standard deviation, and t-test. One-way ANOVA. The study results were as follows: 1. Desirable Leadership of School Administrators in Nong Han District Schools Under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area 3, the overall level was at its highest. When considering each aspect, the one with the highest average was success-oriented. Moreover, in morality and ethics, the aspect with the lowest mean was personality. 2. Comparison of Desirable Leadership among School Administrators in Nong Han District Schools Primary Educational Service Area 3 under the Office of Udon Thani demonstrated that administrators and teachers differ in gender and work experience. Overall and individual opinions on desirable leadership were similar. Furthermore, school administrators and teachers with different educational levels have different opinions on desirable leadership overall and in individual areas. At the .05 level, the difference is statistically significant.

Keywords: Leadership, Opinions, Executives, Teachers

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกภายใต้สังคมที่เป็นพลวัต ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และด้านวัฒนธรรมส่งผลให้เป็นโลกที่ไร้พรมแดนในยุคของศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและระบบเศรษฐกิจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การเตรียมความพร้อมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ กระบวนการการศึกษาจึงนับว่าเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาและสร้างสรรค์เยาวชนที่จะเติบโตและนำไปสู่การสร้างความสำเร็จก้าวหน้าแก่สังคมและประเทศชาติได้ในอนาคต เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยให้คนได้รับการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ไปจนตลอดพัฒนาการของช่วงชีวิตตั้งแต่แรกเกิดไปจนถึงการพัฒนาความสามารถศักยภาพของตนเองได้อย่างมีคุณภาพ ไปจนสามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้ การศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในทุก ๆ ด้าน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 4)

การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพหากประเทศใดที่มีประชากรได้รับการศึกษาที่ดีอย่างเหมาะสมแล้วจะเป็นผลให้การพัฒนาทุกด้านประสบความสำเร็จ ซึ่งการจัดการศึกษาจะเป็นลักษณะโดยอ้อมขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของสถานศึกษาเป็นสำคัญ หากสถานศึกษาจัดการศึกษาที่มีคุณภาพก็จะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนด้วย บุคคลที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้มีคุณภาพได้ก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำนโยบายและหลักสูตรไปปฏิบัติ ผู้บริหารในยุคการเปลี่ยนแปลงในบริบทที่มีเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยจึงควรเป็นผู้บริหารที่มีความทันสมัยเป็นผู้บริหารมืออาชีพที่มีความเข้าใจในการทำหน้าที่สำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาโดยเน้นการสร้างศักยภาพและประสิทธิภาพให้เกิดคุณภาพสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทและหน้าที่ที่มีความสำคัญเป็นผู้ผลักดันการปฏิรูปการศึกษาให้ก้าวหน้าและยังเป็นกลไกหลักในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์และพันธกิจ รวมถึงดูแล ควบคุม กำกับส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และการทำงานในส่วนต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ในพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา การพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดจากบทบาทของผู้บริหารที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมจึงทำให้ภาระความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้นและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ดังนั้น คุณภาพการบริหาร และการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะเป็นอย่างไรนั้นจึงขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ (ศักดิ์ชัย ภูเจริญ, 2557, หน้า 1)

ผู้บริหารโรงเรียน ผู้นำหรือหัวหน้างาน ไม่ว่าจะในหน่วยงานใดย่อมมีบทบาทหน้าที่ที่เป็นผลต่อความสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างยิ่ง ในบางครั้งแม้ว่าการจัดองค์กรจะไม่เรียบร้อยถูกต้องอยู่บ้างแต่อาจได้ผลลัพธ์ของงานที่มีประสิทธิภาพสูงได้ หากผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อบุคคลในหน่วยงาน และในทางตรงกันข้ามหากผู้บริหารหรือผู้นำในองค์กรมีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมในการนำของผู้บริหารไม่ดีหรือไม่พึงประสงค์ แม้การจัดองค์กรจะถูกต้องหรือดีเพียงใดก็ตาม ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับองค์กรย่อมสมบูรณ์ได้ยากและอาจไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรหรือประสิทธิภาพต่ำกว่าที่ควรจะเป็นอันเนื่องมาจากคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ของผู้บริหารที่เป็นเหตุทำให้บุคคลในหน่วยงานไม่มีความตั้งใจหรือเต็มใจในการทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่ตามที่ตนรับผิดชอบ หรือปฏิบัติงานได้ไม่เต็มที่หรือเต็มความสามารถ ซึ่งส่งผลกระทบต่อทางด้านลบให้เกิดขึ้นกับองค์กรหรือหน่วยงาน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียน ผู้นำหรือหัวหน้างานจึงจำเป็นต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับบุคลากรในหน่วยงาน มีคุณสมบัติที่เหมาะสม และมีภาวะผู้นำที่ถูกต้อง เพื่อขับเคลื่อนงานขององค์กรให้ไปสู่ความสำเร็จ เพราะความสำเร็จของงานทุกด้านขององค์กรขึ้นอยู่กับความเป็นผู้นำของผู้บริหารที่จะวินิจฉัยสั่งการหรือตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด (บุษบา คำนันท, 2559, หน้า 2)

การมีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในยุคปฏิรูปการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและยังเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่ง สำหรับความสำเร็จในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ภาวะผู้นำจึงเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้ผู้นำสร้างความชัดเจนแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้รับรู้ว่าจะไรคือความสำคัญให้เห็นภาพความเป็นจริงขององค์กรแก่ผู้อื่นช่วยให้มองเห็นทิศทางและจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจนภายใต้ภาวะความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก การที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้เหมาะสมที่สุด ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการปรับเปลี่ยนหรือลดขั้นตอนและ

กระบวนการทำงานเพื่อให้บรรลุซึ่งประสิทธิผลซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานจะเป็นผลทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้แบบภาวะผู้นำเป็นทางเลือกในการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม ปัจจุบันการจะบริหารงานในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดคล่องตัวและดียิ่งขึ้น องค์กรไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน ต่างเล็งเห็นความสำคัญที่จะต้องทำการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ เพราะนอกจากจะเป็นผลดีแล้วนั้นยังเป็นการส่งผลให้สถานศึกษาสามารถปรับตัวเพื่อรับกับสถานการณ์ ที่เกิดขึ้นในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารยุคใหม่ที่มีภาวะผู้นำจะเป็นผู้ท้าทายกำพgangที่มีการแบ่งแยกกันภายในองค์กร เพื่อให้ทุกคนเกิดความรู้สึกของความเป็นทีมเดียวกันมีความทัดเทียมกันเพื่อที่จะช่วยให้งานนั้นบรรลุเป้าหมาย (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2550, หน้า 45)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลทัศนคติต่อทัศนคติของครูไม่ว่าจะเป็นเชิงบวกหรือเชิงลบต่อผู้บริหารนั้น คือ พฤติกรรมและภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาและเกิดความรู้สึกเชิงบวก ต่อผู้บริหารสถานศึกษาและจะเป็นแรงจูงใจแก่ครูและบุคลากรในการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายหรือประสพกับความล้มเหลวได้ (พรนิภา ลิ้มพะยอม, 2552, หน้า 8) และกระบวนการบริหารจัดการการศึกษาจะประสบผลสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพครูนั้นย่อมต้องการผู้บริหารที่มีคุณภาพมีทักษะที่เหมาะสม ดังนั้นการบริหารจัดการที่ดีของผู้บริหารจึงต้องอาศัยความกล้าหาญในการตัดสินใจอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ หรืออาจกล่าวได้ว่าผู้นำที่มีพฤติกรรมอันพึงประสงค์จะเป็นผู้บริหารที่ดี ภาวะผู้นำจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่อยู่ในตัวผู้บริหารตามตำแหน่ง ขณะที่ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีคุณลักษณะที่ดีทั้งทางด้านคุณวุฒิและคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนจรรยาบรรณวิชาชีพที่ดี เป็นผู้นำวิชาชีพที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถ จึงจะนำไปสู่การจัดการและการบริหารสถานศึกษาที่ดี มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ (ธีระ รุญเจริญ, 2550, หน้า 7)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 สภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า ปัญหาที่มีในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีการบริหารจัดการโรงเรียนที่แตกต่างกันจึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ได้แตกต่างกัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ได้มีการพัฒนาระดับคุณภาพของการจัดการศึกษาและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ปรับปรุงระบบบริหารจัดการการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เพิ่มความคล่องตัวในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา และสร้างเสริมธรรมาภิบาล จากการศึกษา รายงานวิจัย พบว่า ยังไม่มีการศึกษาภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เพื่อเป็นสารสนเทศพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นการเปรียบเทียบความก้าวหน้าในการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับ

มาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3, 2565, หน้า 10)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ทั้งการพัฒนาตนเอง การพัฒนาคน และการพัฒนางาน อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีโอกาสทางการศึกษาและให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

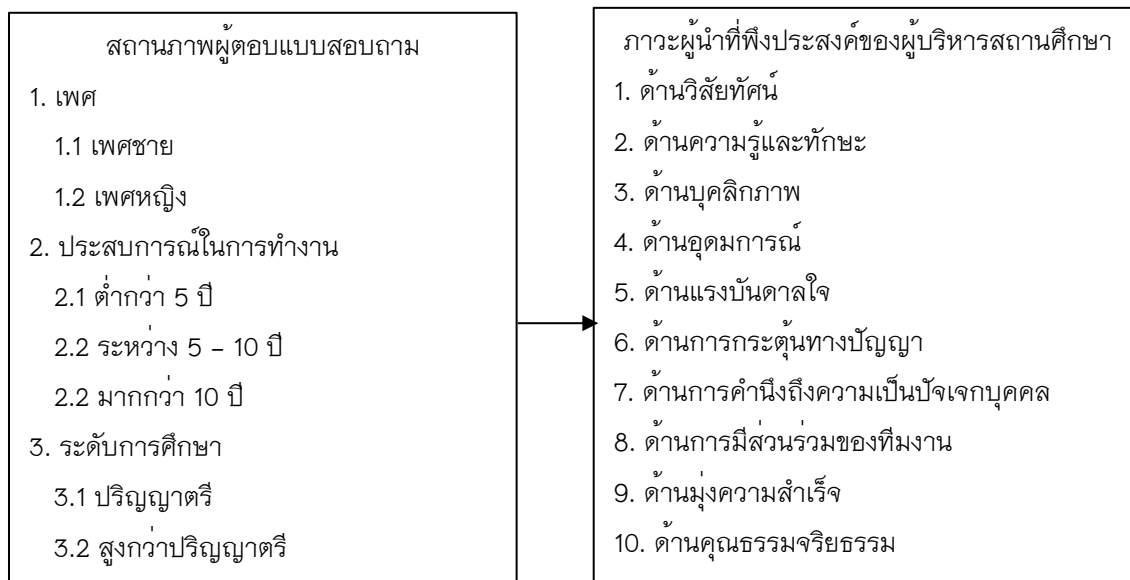
1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา

กรอบแนวคิดของการวิจัย

เพื่อแสดงถึงภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์หลักการแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน จากนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่าน (Dubrin, 1995, p.2), (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2550, หน้า 265–266), (ชาจิตตร วุฒิศักดี, 2552, หน้า 12–18), (พัชรานิษฐ์ พักทองพรรณ, 2553, หน้า 10–16), (มนูญ พรหมรักษา, 2554, หน้า 8–12), (เฟาซี วงศ์ภักดี, 2554, หน้า 96), (สำเนา หมั่นแจ่ม, 2555, หน้า 63), (วิระวรรณ พรหมทองดี, 2556, หน้า 15–36), (กาญจนา ศิลา, 2556, หน้า 21–37), (พิมพ์พลัญช์ นันทยทวิกุล, 2557, หน้า 21–40), (ดุขฤ์ เย็นใจ, 2558, หน้า 20), (สาพิช จันทรักษ์, 2558, หน้า 17–28) แล้วนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการศึกษาดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนในอำเภอนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 68 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2564 โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ทั้งหมด 635 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนในอำเภอนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 68 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2564 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 43) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 244 คนได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ 1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check – list) ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ประกอบด้วย 10 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านวิสัยทัศน์ 2. ด้านความรู้และทักษะ 3. ด้านบุคลิกภาพ 4. ด้านอุดมการณ์ 5. ด้านแรงบันดาลใจ 6. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา

7. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 8. ด้านการมีส่วนร่วมของทีมงาน 9. ด้านมุ่งความสำเร็จ และ 10. ด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's five rating scale) คือ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 73) 2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนำมาเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยมีลำดับขั้นตอนดังนี้ 2.1 ศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎี เกณฑ์วิธีการสร้างเครื่องมือเพื่อพัฒนาเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามทฤษฎีการสร้างเครื่องมือ 2.2 สร้างแบบสอบถามแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ 2.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย นางสาวสิริรัตน์ ทวีทรัพย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม็กดงเรือง นายยุทธศักดิ์ หินนันทน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาปูนากลาง และนางสาววาสนา ธนูนิล ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ ตรวจสอบเครื่องมือในด้านความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ความถูกต้องของรูปแบบ (Format) และการใช้ภาษา (Wording) และพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวัด (Index of Item objective: IOC) ความครอบคลุมของข้อคำถามและความชัดเจนของภาษาที่ใช้ โดยให้ค่าความสอดคล้อง ดังนี้ + 1 หมายถึง เห็นด้วย ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษา 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษา -1 หมายถึง ไม่เห็นด้วย ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษา 2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาความเชื่อมั่นกับประชากรผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นหาคุณภาพเครื่องมือ โดยตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 และ 2.5 จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชธานี เพื่อขอขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ดำเนินการโดยใช้โปรแกรม Google form เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้รับอีเมลแบบสอบถามตอบกลับทั้งหมด 244 คน คิดเป็น ร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจัดระเบียบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปดังนี้ 1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการทำงานและระดับการศึกษา โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) 2. ข้อมูลภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลความหมาย โดยเทียบกับเกณฑ์ (Criteria) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 42-43)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้ สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1) ตรวจสอบ ความเที่ยงตรงของเนื้อหาในแบบสอบถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (IOC: Index of Item objective congruence) 2) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 1) สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ 2.1) สถิติทดสอบ t-test แบบ independent samples และ 2.2) สถิติทดสอบ F-test แบบ One-way ANOVA กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') เนื่องจากสามารถใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เท่ากันหรือต่างกันก็ได้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยนำข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามในรูปตารางและบรรยายประกอบ ดังนี้

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	($\bar{X}$)	S.D.	ความหมาย
1. ด้านวิสัยทัศน์	4.51	0.51	มากที่สุด
2. ด้านความรู้และทักษะ	4.51	0.53	มากที่สุด
3. ด้านบุคลิกภาพ	4.49	0.58	มาก
4. ด้านอุดมการณ์	4.52	0.56	มากที่สุด
5. ด้านแรงบันดาลใจ	4.53	0.60	มากที่สุด
6. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา	4.52	0.56	มากที่สุด
7. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.50	0.58	มาก
8. ด้านการมีส่วนร่วมของทีมงาน	4.53	0.58	มากที่สุด
9. ด้านมุ่งความสำเร็จ	4.54	0.58	มากที่สุด
10. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.54	0.57	มากที่สุด
รวม	4.52	0.52	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.52) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.54$, S.D.= 0.57) และด้านมุ่งความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.54$, S.D.= 0.58) รองลงมา คือ ด้านแรง

บันดาลใจ ($\bar{X} = 4.53$, S.D.= 0.60) และด้านการมีส่วนร่วมของทีมงาน ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.58) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.49$, S.D.= 0.58)

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ในครั้งนี้ มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล เพื่อให้เกิดความชัดเจนดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านมุ่งความสำเร็จ และด้านคุณธรรมจริยธรรม รองลงมา คือ ด้านแรงบันดาลใจ และด้านการมีส่วนร่วมของทีมงาน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 มีคุณลักษณะมุ่งความสำเร็จและคุณธรรมจริยธรรม มีทักษะในการสร้างความร่วมมือร่วมใจพัฒนาโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผลและได้ประสิทธิภาพเป็นอย่างดี และผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถในการพูดโน้มน้าวให้ผู้ร่วมงานมีความเห็นคล้อยตามและปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี และประกอบกับผู้บริหารโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เป็นผู้ที่ยึดถือความถูกต้องและผลประโยชน์ของนักเรียน บุคลากร สถานศึกษา และชุมชน เป็นหลัก ด้วยความมุ่งมั่นและเด็ดเดี่ยว มีความซื่อสัตย์สุจริต และอุทิศตนต่อผู้เรียน ครู สถานศึกษา และต่อหน้าที่ของตนเองด้วยจิตวิญญาณของการเป็นผู้นำ ส่งผลให้ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษบา คำนันท (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในทัศนะของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ในทัศนะของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านมุ่งความสำเร็จ และด้านคุณธรรม จริยธรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพาซี วงศ์ภักดี (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสถานศึกษาเอกชนสอน ศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิสัยทัศน์ด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านมุ่งความสำเร็จ

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ที่มีเพศ แตกต่างกัน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความรู้และทักษะ ด้าน

อุดมการณ์ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างอย่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระหว่างเพศชาย และเพศหญิง มีความเท่าเทียมกันในการทำงาน และมีความสามารถในการทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ดังนั้นความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 3 โดยภาพรวมจึงไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความรู้และทักษะ ด้านอุดมการณ์ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านคุณธรรมจริยธรรมแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ถึงจะมีความเท่าเทียมกันในการทำงานในหน้าที่การงานแต่เพศหญิงและเพศชาย ในบางเรื่องจะมีทัศนคติที่ต่างกัน รูปแบบการทำงานและการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ต่างกัน เพศชายจะมีความกล้าตัดสินใจกล้าได้กล้าเสีย คล่องแคล่วในงานบริหารและการเป็นผู้นำ ส่วนเพศหญิงจะมีความละเอียดอ่อนในการคิดและตัดสินใจทุกครั้งก่อนทำสิ่งใด ๆ ก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นรมน ชาเชียง (2561, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่องการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู กลุ่มโรงเรียนบางละมุง 1 อำเภอบางละมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู กลุ่มโรงเรียนบางละมุง 1 อำเภอบางละมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 3 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 3 จัดให้มีการประชุมผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประจำทุกเดือน รวมถึงการจัดประชุมกลุ่มหนองหาน 4 ทุกเดือนส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและคุณครูทุกคน ได้รับทราบแนวการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่พร้อมกันและเป็นการสร้างความเข้าใจให้ไปในทิศทางเดียวกัน ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนจึงต้องปฏิบัติงานของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย บุคลากรทุกคนได้เข้ารับการพัฒนาตามโครงการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฟาซี วงศ์ภักดี (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นทั้งโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 3 ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มี

ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน อาจจะทำให้มีวุฒิภาวะทางความคิดเห็นและมุมมองที่ต่างกัน ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง หมายถึงผู้ที่ได้รับการศึกษาค้นคว้าความรู้ สามารถรับฟังคำวิจารณ์ได้โดยไม่โกรธเคืองคนวิจารณ์ หรือรู้สึกแค้นกับตัวเอง แต่มาสังเกตว่าคนที่เรียนสูงเวลานี้มักจะฉุนเฉียว โมโห เมื่อถูกวิจารณ์ ยิ่งเรียนสูงมากเท่าไร ก็ยิ่งทนฟังคำวิจารณ์ไม่ได้ ดังนั้น การเข้าอบรมหรือทำกิจกรรมละลายพฤติกรรมจะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน สามารถปรับพฤติกรรมและความคิดของตนเองอย่างเป็นกลางพร้อมที่จะแลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น อีกทั้งยังการอบรมยังช่วยให้ทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้การทำงานบรรลุเป้าหมายต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพาซี วงศ์ภักดี (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่าความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช ครูที่วุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นทั้งโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอนหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา

1.1 ด้านวิสัยทัศน์ ผู้บริหารมุ่งมั่นให้ครูจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณธรรมนำความรู้ บนพื้นฐานการเรียนรู้รูปแบบเทคโนโลยีควบคู่กับการมีทักษะการช่วยเหลือตัวเองในชีวิตประจำวัน

1.2 ด้านความรู้และทักษะ ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาครูให้สามารถทำผลงานทางวิชาการเพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน โดยการวัดประเมินผล นิเทศ กำกับ ติดตาม การเรียนการสอนของครูในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ จัดการและบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับภารกิจ สังคม และชุมชน

1.3 ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารสถานศึกษามีบุคลิกภาพด้านกายภาพเป็นปกติและน่าศรัทธา น่านับถือมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่เหมาะสม มีอารมณ์มั่นคง เสมอต้นเสมอปลาย ซึ่งจะแสดงออกให้เห็นทางสีหน้า แววตา ท่าทาง และวาจาให้ผู้เรียนได้รับรู้ได้ ควบคุมอารมณ์ได้ดี

1.4 ด้านอุดมการณ์ ผู้บริหารต้องตรงต่อเวลา การไปถึงโรงเรียนแต่เช้า การแต่งกายสุภาพ การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต รักและศรัทธาในวิชาชีพ สร้างองค์กรวิชาชีพให้แข็งแกร่งสมาชิกในวงวิชาชีพร่วมมือในกิจกรรมขององค์กรวิชาชีพ ตั้งใจถ่ายทอดวิชาการ รักและเข้าใจเพื่อนร่วมงาน

1.5 ด้านแรงบันดาลใจ ผู้บริหารกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของทีมงานทั้งขวัญและกำลังใจจนกลายเป็นแรงผลักดันให้งานที่รับผิดชอบไปสู่เป้าหมาย และยังผลักดันให้ทีมงานสร้างแรงบันดาลใจดี ๆ และสภาพแวดล้อมดี ๆ กับเพื่อนร่วมงาน

1.6 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ผู้บริหารอำนวยความสะดวกในการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนของครู มีการประชุมประจำเดือนเพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้รายงานปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน

1.7 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารต้องใช้สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้นำกับผู้ตาม เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล สร้างความเป็นกันเองเพื่อกระตุ้น จูงใจ ให้ผู้ตามเต็มใจที่จะมีส่วนร่วมหรือมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เพื่อการบรรลุเป้าหมายเช่นเดียวกัน

1.8 ด้านการมีส่วนร่วมของทีมงาน ผู้บริหารและครูมีการแลกเปลี่ยนโครงการและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารร่วมกัน หรือการจัดกิจกรรมประชุม/สัมมนาร่วมกัน ทำให้รู้จักซึ่งกันและกันมากขึ้น รู้ว่าสมาชิกแต่ละคนเป็นอย่างไร มีปัญหาอะไร แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้ซึ่งกันและกันสร้างความใกล้ชิดสนิทสนม

1.9 ด้านมุ่งความสำเร็จ ผู้บริหารควรมีการแนะนำให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการใช้หลักสูตร ควรมีการจัดเตรียม/จัดหาเอกสารประกอบหลักสูตร ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ควรมีการกำหนดนโยบายและแผนงานวิชาการของโรงเรียนไว้ตลอดปีการศึกษา

1.10 ด้านคุณธรรมจริยธรรม ผู้บริหารต้องมีคุณธรรมขั้นพื้นฐาน 8 ประการ คือ ชยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ เพื่อเป็นผู้นำในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานสู่ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ชุมชน การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เชิงคุณภาพ

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนอำเภอนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนอำเภอนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา คีลา. (2556). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต บางเขน*. สารนิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ขำจิตร วุฒิศักดี. (2552). *พฤติกรรมผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ดุขฎิ เอ็นใจ. (2558). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่ม 6 ภาคเหนือตอนบน*. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- นรมน ชาติเชียง. (2561). *การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู กลุ่มโรงเรียนบางละมุง 1 อำเภอบางละมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3*. งานนิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุษบา คำนันท. (2559). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในทัศนะของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2*. งานนิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พัชรานิษฐ์ พักทองพรรณ. (2553). *แนวโน้มคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนสตรีเอกชน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พัลลภ นันทยทวิกุล. (2557). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและพฤติกรรมการสอนของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เพาซี วงศ์ศักดิ์. (2554). *ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช*. ค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- มัญญ พรรักษ. (2554). *พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษาขนาดเล็กสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1*. การศึกษาอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- วีระวรรณ พรหมทองดี. (2556). พฤติกรรมผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศักดิ์ชัย ภูเจริญ. (2557). คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ด้านคุณธรรม จริยธรรม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). แหล่งที่มา <http://www.moe.go.th>.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปี 2565. อุดรธานี: ผู้แต่ง.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2550). ภาวะผู้นำ: ภาวะความเป็นผู้นำ. กรุงเทพฯ: บริษัท ส.เอเซียเพลส (1989) จำกัด.
- สำเนา หมิ่นแจ่ม. (2555). องค์ประกอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูง. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ฮาพิช ขำนุรักษ์. (2558). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Dubrin, A. J. (1998). *Leadership: Research findings, Practice, and Skill*. Boston: Houghton Mifflin.